

Nápověda / soudobé nomenklátory

Vzhledem k tomu, že se Rabenhauptovu šifru do dnešního dne nikomu nepodařilo vyluštit, rozhodli jsme se vyslyšet prosbu jednoho ze soutěžících a poskytnout pro poslední měsíc soutěže malou „nápovědu“. Jak naznačují uvozovky, nejedná se o nápovědu v pravém slova smyslu, ale spíše o komparativní materiál. Vybrali jsme a nyní na stránkách soutěže uveřejňujeme několik dobových nomenklátorů, aby si luštitelé mohli učinit jasnější představu o způsobech šifrování v dané době.

Snímky dobových nomenklátorů pocházejí z archivního fondu Rodinný archiv Windischgrätzů ze Státního oblastního archivu v Plzni. Nomenklátory náležející do tohoto souboru sice pocházejí většinou až ze druhé poloviny 17. století nebo z první poloviny 18. století, ale i tak věříme, že snad alespoň trochu mohou pomoci luštitelům v řešení.

Kromě snímků přikládáme rovněž rekonstrukce několika nomenklátorů, učiněné na základě srovnání otevřeného a šifrovaného textu. Tyto rekonstruované nomenklátory sloužily původně k pracovním účelům a z důvodu časové zaneprázdněnosti již nebyly před uveřejněním přepsány „na čisto“. Věříme ale, že i přesto se v nich soutěžící budou schopni vyznat. Oproti snímkům pořízeným z fondu Rodinný archiv Windischgrätzů mají však tu výhodu, že pocházejí z převážné části z doby třicetileté války stejně jako Rabenhauptův dopis.

Konečně uvádíme odkaz na knihu Aloyse Meistera *Die Geheimschrift im Dienste der päpstlichen Kurie von ihren Anfängen bis zum Ende des XVI. Jahrhunderts.*

<https://archive.org/details/diegeheimschrif00meisgoog>

Tato kniha obsahuje celou řadu klíčů a nomenklátorů papežské kurie především ze 16. století, které sloužily především pro italskou a latinskou korespondenci. Ovšem i tyto nomenklátory by mohly být luštitelům užitečné, neboť papežská kurie užívala již v 16. století šifrovací metody, s nimiž se setkáváme u šifrovaných dopisů různé provenience ještě v 17. století.

Popisky obrázků:

1) Nomenklátor pro šifrování německy psané diplomatické korespondence blíže neurčených osob ze 2. poloviny 17. století. Obsahuje klíč pro homofonní substituci, bigramy a kódy. *SOA v Plzni, Rodinný archiv Windischgrätzů*, inv. č. 1403, karton 164.

<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/1.jpg>

2) Generální šifra (nomenklátor) císařských ministrů pro německy psanou korespondenci ze 2. poloviny 17. století. Obsahuje klíč pro homofonní substituci, kódy, klamače a pravidla pro psaní opakujících se písmen a dvojhlásek. *SOA v Plzni, Rodinný archiv Windischgrätzů*, inv. č. 1403, karton 164.

<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/2.jpg>

3) Nomenklátor pro šifrování německy psané diplomatické korespondence blíže neurčených osob patrně ze 2. poloviny 17. století. Obsahuje klíč pro homofonní substituci, kódy a klamače. *SOA v Plzni, Rodinný archiv Windischgrätzů*, inv. č. 1403, karton 164.

<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/3.jpg>

4) Nomenklátor pro šifrování francouzsky psané diplomatické korespondence blíže neurčených osob patrně ze 2. poloviny 17. století. Obsahuje klíč pro homofonní substituci, bigramy a kódy. *SOA v Plzni, Rodinný archiv Windischgrätzů*, inv. č. 1403, karton 164.
<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/4.jpg>

5) Nomenklátor pro šifrování italsky psané diplomatické korespondence blíže neurčených osob ze 2. poloviny 17. století. Obsahuje klíč pro mírně homofonní substituci, klamače, bigramy a kódy. *SOA v Plzni, Rodinný archiv Windischgrätzů*, inv. č. 1403, karton 164.
<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/5.jpg>

6) Nomenklátor pro šifrování italsky psané korespondence s kardinálem Cienfuegem z 1. poloviny 18. století. Obsahuje klíč pro mírně homofonní substituci, bigramy, kódy a klamače. *SOA v Plzni, Rodinný archiv Windischgrätzů*, inv. č. 1403, karton 164.
<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/6.jpg>

7) Rekonstrukce nomenklátoru pro německy psanou šifrovanou korespondenci dvorské komory. Rekonstruováno na základě korespondence z roku 1673 uložené v archivním fondu Rodinný archiv Windischgrätzů ve Státním oblastním archivu v Plzni. Nomenklátor obsahuje klíč pro jednoduchou substituci, bigramy a kódy (zjištěna jen nepatrná část).
<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/7.jpg>

8) Rekonstrukce klíče pro homofonní substituci užívanou v korespondenci Johanna Karla ze Schönburgu a Maxmiliána z Trauttmansdorffů. Rekonstruováno na základě korespondence z roku 1637 uložené v archivním fondu Rodinný archiv Trauttmansdorffů ve Státním oblastním archivu v Plzni.
<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/8.jpg>

9) Rekonstrukce nomenklátoru pro německy psanou šifrovanou korespondenci Ferdinanda Zikmunda Kurtze von Senftenau a Maxmiliána z Trauttmansdorffů. Rekonstruováno na základě korespondence z let 1638-1639 uložené v archivním fondu Rodinný archiv Trauttmansdorffů ve Státním oblastním archivu v Plzni. Nomenklátor obsahuje klíč pro homofonní substituci, bigramy a klamače. Neobsahuje žádné kódy.
<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/9.jpg>

10) Rekonstrukce nomenklátoru pro německy psanou šifrovanou korespondenci Ferdinanda Zikmunda Kurtze von Senftenau a Maxmiliána z Trauttmansdorffů. Rekonstruováno na základě korespondence z roku 1646 uložené v archivním fondu Rodinný archiv Trauttmansdorffů ve Státním oblastním archivu v Plzni. Nomenklátor obsahuje klíč pro homofonní substituci a kódy (zjištěna jen nepatrná část).
<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/10.jpg>

11) Rekonstrukce nomenklátoru pro latinsky psanou šifrovanou korespondenci Františka Pavla de Lisola, Johanna Tasselta a Maxmiliána z Trauttmansdorffů. Rekonstruováno na základě korespondence z léta roku 1645 uložené v archivním fondu Rodinný archiv

Trauttmansdorffů ve Státním oblastním archivu v Plzni. Nomenklátor obsahuje klíč pro homofonní substituci, dvojhlásky, klamače a kódy (zjištěna jen nepatrná část).

<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/11.jpg>

12) Rekonstrukce nomenklátoru pro latinsky psanou šifrovanou korespondenci Františka Pavla de Lisola a Maxmiliána z Trauttmansdorffů. Rekonstruováno na základě korespondence z prosince roku 1645 uložené v archivním fondu Rodinný archiv Trauttmansdorffů ve Státním oblastním archivu v Plzni. Nomenklátor obsahuje klíč pro homofonní substituci, klamače a kódy (jednotlivé kódy nezjištěny až na pravděpodobný kód pro slovo „rex“, tj. král).

<http://soutez2013.crypto-world.info/nomenklator/12.jpg>